

לִיל-סֵדֶר אַחֲרוֹן בְּגֵיטוֹ

Dernière soirée du Séder au ghetto.

יום ב' 19 באפריל. יום אביב יפה. השמש זורחת באור
בהיר על גֵיטוֹ וְאַרְשָׁה. הַטֵּבֶע פּוֹלוֹ אוֹמֵר חַיִּים חַדְשִׁים. קִשָּׁה
לְחִשׁוֹב שֶׁהַיּוֹם הוּא אוֹלֵי יוֹם־הַחַיִּים הָאֲחֵרוֹן... בְּעֶרְבֵי הַגַּעַתִּי
לְבֵית מְסַפֵּר 4 בְּרַחֲוֵב קוֹזְנֵה לְקַבֵּל מִשְׁהוֹ בְּשִׁבִיל הַלּוֹחֲמִים
בְּגֵיטוֹ... הַגַּעַתִּי לְגֵיטוֹ וּמִצַּאתִי אֶת עֲצָמֵי בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָרַב
מֵיִזְל. כִּשְׁנֹכְנִסְתִּי לְדִירָה הֶבְנֵתִי פֶתְאוֹם, שְׁפָסַח הַיּוֹם,
לִיל־הַסֵּדֶר. הַבֵּית הִיָּה הַפּוֹךְ. הַכֹּל מִסְבִּיב הִיָּה שְׁבוּר וְשַׁחוּר
וּמְלוֹכְכֶךָ, אֲבָל בְּמִרְכֵּז הַחֹדֶר עִמַּד שׁוֹלְחָן, וּמִסְבִּיבּוֹ יֵשְׁבוּ
אֲנָשִׁים, וְהָרַב יֵשֵׁב בְּרֹאשׁ הַשׁוֹלְחָן, וְקוֹלוֹת שֶׁל שִׁירָה נִשְׁמָעוּ
בְּחֹדֶר, קוֹלוֹת הַהַגְדָּה שֶׁל לִיל־הַסֵּדֶר. וְכֹל הַנִּיגוֹנִים, וְכֹל
הַזְכָּרוֹנוֹת עֲלוּ וּבָאוּ. בְּחוּץ נִרְאוּ לְשׁוֹנוֹת־הָאֵשׁ שֶׁל הַשְּׂרִיפּוֹת
בְּגֵיטוֹ, וְנִשְׁמָעוּ קוֹלוֹת שֶׁל יְרִיּוֹת וְהַתְּפוּצָצוּיּוֹת, וּבְחֹדֶר חֲגוּ
אֶת חַג־הַחֵרוֹת שֶׁל הָעַם הַיְּהוּדִי...

כִּשְׂרָאָה אוֹתִי הָרַב, הַפְּסִיק לְשִׁיר, וּבִיקֵשׁ לְשִׁמּוֹעַ מֵהַ חֹדֶשׁ
בֵּין הַלּוֹחֲמִים, מֵהַ קוֹרָה בְּחוּץ, מֵהַ הַתּוֹכְנִיּוֹת לְמַחֵר, וְעוֹד
שְׂאֵלוֹת רַבּוֹת שָׂאל אוֹתִי הָרַב. הוּא בִּירַךְ אוֹתִי וְאֶת חֲבֵרֵי
הַלּוֹחֲמִים וְאָמַר: "אֲנִי כִּבְרַ זִקֵּן, וְגַם אִם יִהְיֶה זֶה הַסֵּדֶר
הָאֲחֵרוֹן בְּחַיִּי, אֵין דְּבַר. אֲבָל אַתֶּם הַצְּעִירִים, אַתֶּם צְרִיכִים
לַעֲשׂוֹת הַכֹּל כְּדֵי שֶׁתּוֹכְלוּ לְחַגּוֹג עוֹד הַרְּבֵה סְדָרִים שֶׁל פֶּסַח.
לְכוּ וְהַפּוּ בְּאוֹיְבֵי הַנָּאֲצִי, וַיְהִי אֱלוֹהִים עִמָּכֶם. וּמִי יוֹדֵעַ, אוֹלֵי
עוֹד יִהְיֶה לָכֶם נֶס, כִּמוֹ בִּימֵי מִצְרַיִם..."

(על-פי 'בימי אפריל' של טוביה בוזקובסקי)

Vocabulaire

Verbes	פעלים
briller	ז.ר.ח., זרח, זורח, לזרוח (פעל)
penser	ח.ש.ב., חשב, חושב, לחשוב (פעל)
arriver	נ.ג.ע., הגיע, מגיע, להגיע (הפעיל)
recevoir	ק.ב.ל., קיבל, מקבל, לקבל (פיעל)
trouver	מ.צ.א., מצא, מוצא, למצוא (פעל)
entrer	כ.נ.ס., נכנס, נכנס, להיכנס (נפעל)
comprendre	ב.ו.נ., הבין, מבין, להבין (הפעיל)
se tenir, être debout	ע.מ.ד., עמד, עומד, לעמוד (פעל)
être assis, s'asseoir	י.ש.ב., ישב, יושב, לשבת (פעל)
se faire entendre	ש.מ.ע., נשמע, נשמע, להישמע (נפעל)
monter	ע.ל.ה., עלה, עולה, לעלות (פעל)
venir	ב.ו.א., בא, בא, לבוא (פעל)
se faire voir	ר.א.ה., נראה, נראה, להיראות (נפעל)
fêter, célébrer	ח.ג.ג., חגג, חוגג, לחגוג (פעל)
voir	ר.א.ה., ראה, רואה, לראות (פעל)
arrêter	פ.ס.ק., הפסיק, מפסיק, להפסיק (הפעיל)
chanter	ש.י.ר., שר, שר, לשיר (פעל)
demander	ב.ק.ש., ביקש, מבקש, לבקש (פיעל)
entendre, écouter	ש.מ.ע., שמע, שומע, לשמוע (פעל)
se passer	ק.ר.ה., קרה, קורה, לקרות (פעל)
demander, questionner	ש.א.ל., שאל, שואל, לשאול (פעל)
bêner	ב.ר.כ., בירך, מברך, לברך (פיעל)
faire	ע.ש.ה., עשה, עושה, לעשות (פעל)
aller	ה.ל.כ., הלך, הולך, ללכת (פעל)
frapper	נ.כ.ה., הכה, מכה, להכות (הפעיל)
savoir	י.ד.ע., ידע, יודע, לדעת (פעל)

Noms	שמות עצם
printemps	אביב
soleil	שמש
lumière	אור
nature	טבע
ghetto	גיטו
soir, soirée	ערב
rue	רחוב, רחות (ז)
combattant	לוחם, לוחמים
appartement	דירה
soirée du Séder	ליל הסדר
centre	מרכז
gens	איש, אנשים
son, voix, bruit	קול, קולות (ז)
mélodie	ניגון, ניגונים
souvenir	זכרון, זכרונות (ז)
flammes	לשונות־אש
incendie	שריפה, שריפות
tir	ירי, יריות
explosion	התפוצצות, התפוצצויות
la fête de la Liberté	חג-החירות
peuple	עם, עמים
dehors, à l'extérieur	בחוץ
plan, programme	תוכנית, תוכניות
demain	מחר
camarade	חבר, חברים
jeune	צעיר, צעירים
ennemi	אויב, אויבים
miracle	נס, נסים

Adjectifs

clair

nouveau

dernier

sans dessus-dessous

cassé

noir

sale

nombreux

Mots-outils - adverbess

tout entier

difficile

peut-être

quelque chose

pour

cela ne fait rien

שמות תואר

בהיר

חדש

אחרון

הפוך

שבור

שחור

מלוכלך

רבים, רבות

מילות

כולו

קשה

אולי

משהו

בשביל

אין דבר

ליל-סדר אחרון בג'טו

Dernière soirée du Séder au ghetto.

יום ב' 19 באפריל. יום אביב יפה. השמש זורחת באור בהיר על גטו ורשה. הטבע כלו אומר חיים חדשים. קשה לחשב שהיום הוא אולי יום החיים האחרון... בפער הגעתי לבית מספר 4 ברחוב קונז'ה לקבל משהו בשביל הלוחמים בגטו... הגעתי לגטו ומצאתי את עצמי בביתו של הרב מיזל. כשנכנסתי לדירה הבנתי פתאום, שפסח היום, ליל הסדר. הבית הזה הפוך. הכל מסביב הזה שבור ושחר ומלכלך, אבל במרכז החדר עמד שלחן, ומסביבו ישבו אנשים, והרב ישב בראש השלחן, וקולות של שירה נשמעו בחדר, קולות ההגדה של ליל-הסדר. וכל הנגונים, וכל הזכרונות עלו ובאו. בחוץ נראו לשונות-האש של השרפות בגטו, ונשמעו קולות של יריות והתפוצצויות, ובחדר חגגו את חג החרות של העם היהודי...

כשראה אותי הרב, הפסיק לשיר, ובקש לשמע מה חדש בין הלוחמים, מה קורה בחוץ, מה התכניות למחר, ועוד שאלות רבות שאל אותי הרב. הוא ברח אותי ואת חברי הלוחמים ואמר: "אני כבר זקן, וגם אם יהיה זה הסדר האחרון בחיי, אין דבר. אבל אתם הצעירים, אתם צריכים לעשות הכל כדי שתוכלו לחגג עוד הרבה סדרים של פסח. לכו והכו באויב הנאצי, ויהי אלהים עמכם. ומי יודע, אולי עוד יהיה לכם נס, כמו בימי מצרים..."

(על פי "בימי אפריל" של טוביה בוזוקובסקי)

ליל-סדר אחרון בפריטו

Dernière soirée du Seder au ghetto.

Lundi 19 avril. Une belle journée de printemps. Le soleil brille d'une lumière claire sur le ghetto de Varsovie. La nature toute entière parle d'une nouvelle vie. Il est difficile d'imaginer que ce jour est peut être le dernier jour d'une vie.

Le soir je suis arrivé à la maison numéro 4 de la rue Kocha afin de recevoir quelque chose pour les combattants du ghetto... Je suis arrivé au ghetto et je me suis retrouvé dans la maison du rabbin Maïzel. Lorsque je suis rentré dans l'appartement j'ai tout de suite compris, que c'était Pessah', la soirée du seder. La maison était sans dessus dessous. Tout autour était cassé, noir et sale, mais au milieu de la pièce se tenait une table, et autour d'elle étaient assis des gens, et le rabbin Maïzel était assis en tête, des voix mélodieuses se faisaient entendre dans la pièce, les sons de la Haggada de la soirée pascale. Et toutes les mélodies, et tous les souvenirs allaient et venaient. Dehors on apercevait les flammes des incendies du ghetto, et on entendait des tirs et des explosions, et dans la pièce on célébrait la fête de la liberté du peuple juif...

Lorsque le rabbin m'aperçut, il s'arrêta de chanter, et il me demanda des nouvelles des combattants, que se passe-t-il dehors quelles sont les projets pour demain? Et le rabbin me posa encore d'autres questions. Il me donna sa bénédiction ainsi qu'à mes camarades de combat et dit : "Je suis déjà vieux , et même s'il s'agit du dernier seder de ma vie, cela n'a aucune importance. Mais vous les jeunes, vous devez tout faire pour que vous puissiez fêter encore de nombreux sederim de Pessah'. allez et frappez l'ennemi nazi; et que D... Soit avec vous. Et qui sait, peut être vivrez vous un miracle, comme à l'époque de la Sortie d'Egypte.

D'après Touvia Bosokovsky, Les journées d'avril.